

**2022-yil uchun Navoiy davlat pedagogika instituti 10.00.01 – O‘zbek tili ixtisosligi
bo‘yicha tayanch doktoranturaga kirish uchun mutaxassislik fanidan tuzilgan
imtihon savollari**

1. Til sathlarini sistemaviy o‘rganish muammosi.
2. Sistemaning ichki bo‘linuvchanlik xususiyati.
3. Lingvistik tadqiqot metodikasi, metodologiyasi va metodlari masalasi.
4. Dastlabki psixolingvistik g‘oyalari.
5. “Yosh grammatikachilar” nazariyasi: individual psixologiya.
6. Inson kommunikatsiyasiga lingvistikadan yondashish.
7. Inson kommunikatsiyasiga psixologiyadan yondashish.
8. Inson kommunikatsiyasiga informatsiya nazariyasidan yondashish.
9. Psixolingvistikada inson omili, vaziyat omili hamda eksperiment omil.
10. Psixolingvistikaning tilni psixikaning fenomeni sifatida o‘rganishi.
11. Amerika psixolingvistik maktabi.
12. Psixolingvistikada transformatsion yo‘nalish.
13. Psixolingvistik tadqiqotlarda “nutqiy faoliyat” tushunchasi.
14. Psixolingvistik tahlilda lisoniy ong masalasi.
15. Ohangning insonning affektiv holatini tasvirlashdagi o‘rni.
16. Nutqiy faoliyatning psixologik mexanizmi.
17. Nutqiy faoliyat turlari.
18. Nutqiy faoliyatda til va nutq funksiyalari.
19. Nutqni idrok qilish modellari.
20. Matnni psixolingvistik yondashuv asosida o‘rganish.
- 21.** Tilni o‘zlashtirish haqidagi qarashlar.
22. Tilda verbal assotsiatsiyalarning hosil bo‘lishi.
23. Leksik assotsiatsiyalarning hosil bo‘lishida ishtirok etuvchi omillar.
24. Assotsiativ tajriba metodi.
25. Sistem tilshunoslikning shakllanish tarixi.
26. Freym tuzilishi va tarkibi.
27. Konseptning lisoniy voqelanishi.
28. Konseptosfera tushunchasi va strukturasi.
29. Metaforalarning kognitiv, konseptual tahlili.
30. Noverbal vositalarning psixologik xususiyatlari.
31. Assotsiativ tajriba o‘tkazish tamoyillari.
32. Nutqiy akt turlari va tasnifi.
33. Nutqiy strategiyalar va taktikalar.
34. Tag ma’noning semantik strukturasi va turlari.
35. Muloqot faoliyati va diskurs.
36. Nutqda lokutiv, perllokutiv, illokutiv aktning ifodalanishi.
37. Sintaktik shakllar ma’nosining voqelanishida pragmatik omillar.
38. O‘zbek tilidagi matnlarda shaxs ruhiy holatining ifodalanishi.

39. Ommaviy axborot vositalarining psixolingvistik aspekti.
40. Bolalar nutqi leksikasining sotsiopsixolingvistik tadqiqi.
41. Psixolingvistikada madaniy-tarixiy oqimning yuzaga chiqishi.
42. Nutq yaratilishi modellari.
43. Muallif – matn – retsiyent uchligi.
44. Afaziya va uning turlari.
45. Nutqiy strategiyalar va taktikalar.
46. Nutqiy ta'sir qilish fenomeni.
47. Implikatura nazariyasi.
48. Xushmuomalalik kategoriyasi va maksimalar.
49. Pragmatik hodisa tushunchasi va uning turlari.
50. Diskurs va uning turlari.
51. Bilim tuzilmalari va uning turlari.
52. Parsellyativ konstruksiyalar va yondosh hodisalar.
53. Assotsiativ tilshunoslikda *assotsiativ maydon* tushunchasi.
54. Assotsiativ tilshunoslikning shakllanish tarixi.
55. Assotsiativ munosabat haqidagi nazariy qarashlar tahlili.
56. Kommunikantlarning ijtimoiy roli va nutqiy muloqot.
57. Sotsiolekt va uning o'ziga xos xususiyatlari.
58. Genderlik tushunchasining ma'no ko'chishi asosida voqelanishi.
59. Gender ma'noning lingvokulturologik omillar asosida voqelanishi.
60. Tilshunoslikda "olaning lisoniy manzarasi" mavzusining tadqiq etilishi.
61. Pretsedent birliklarning lingvokulturologik xususiyatlari.
62. Adresat va adresant faktorlari.
63. Muloqotda lingvistik va ekstralingvistik omillar.
64. Til birliklarining lingvopragmatik jihatlari.
65. Lingvokulturema va uning turlari.
66. Madaniyatlararo muloqotda noverbal vositalarning ahamiyati.
67. Pretsedentlik va intertekstuallik.
68. Frazologik birliklarning lingvokulturologik xususiyatlari.
69. Nutqiy etiketlarning lingvokulturologik xususiyatlari.
70. Metaforalarning lingvokulturologik xususiyatlari.
71. Topishmoqlarning lingvokulturologik xususiyatlari.
72. Antroponimlarning lingvokulturologik xususiyatlari.
73. Matnda referentiv modallikning namoyon bo'lishi.
74. Matnning kommunikativ-pragmatik mazmuni.
75. Matnning pragmasemantik xususiyatlari.
76. Matnni lingvostatistik usullarda o'rganish.
77. Matnning temporallik maydoni.
78. Matnni tushunish va qabul qilish muammosi.
79. Intertekst tushunchasi va turlari.
80. Gender ko'rsatkichli frazeologizmlar.
81. Evfemizmlarda pragmatik omillarning voqelanishi.
82. Til qurilishi talqiniga substansial yondashish.
83. Grammatik valentlik va uning sintaktik qurilma tuzilishini belgilashdagi ahamiyati.

84. Sintaktik qurilmalarning substansial asoslari.
85. Sof turg'un so'z birikmalari sintaktik derivatsiyasi.
86. Lisoniy tizimni yaxlit tadqiq qilish muammolari.
87. Tilshunoslikda "freym" tushunchasi.
88. Psixolingvistikaning psixologik va lingvistik manbalari.
89. Lisoniy-kognitiv faoliyatning milliy-madaniy xususiyatlari.
90. Nutqning ijtimoiy ixtisoslashuvi.
91. Hosila ma'nolarning lison va nutqqa munosabati.
92. O'quv lug'atchiligining shakllanishi va taraqqiyoti.
93. O'zbek o'quv lug'atchiligining tarixiy ildizlari va rivojlanish bosqichlari.
94. "O'zbek o'quv lug'atchiligining istiqbol davri taraqqiyoti va istiqboldagi vazifalari.
95. Kommunikativ-pragmatik yo'nalishning shakllanishi.
96. Deyksis va nutqiy muloqot matni.
97. Til birliklarining funksional "qo'llanish darajasi" mohiyati.
98. Pragmatik mazmuni shakllantiruvchi hodisalar.
99. Lisoniy birliklarning nutqiy vaziyatga xoslanishi.
100. Tilshunoslikda paradigmalarda almashinuv.
101. Kommunikativ intensiya va uning nutqda voqelanishi.
102. Etnopragmalingvistikada lakuna muammosi.
103. Matnni etnopsixolingvistik yondashuv asosida o'rganish.
104. Lingvopragmatik tahlil usul va yo'llari.
105. Nutqning pragmatik xususiyatlarida yosh jihatdan farqlanish.
106. Tinglovchi va so'zlovchining nutqdagi pragmatik munosabati.
107. Badiiy asarlar tilining pragmatik xususiyatlari.
108. O'zbek tilshunosligida til korpusi.
109. O'zbek tilini matematik modellashtirish – o'zbek amaliy tilshunosligining dolzarb vazifasi.
110. Matnga lingvokognitiv yondashishning amaliy muammolari.
111. O'zbek amaliy tilshunosligi: ijtimoiy buyurtma, muammolar va vazifalar.
112. Semiotika, til belgilar sistemasi ekanligi.
113. Internet muloqot janrlari va xususiyatlari: anonimlik va xavfsizlik.
114. Sun'iy tillar signal tizimlari sifatida.
115. Lingvistikaning formal va aksiomatik modellarini qurish.
116. O'zbek tili grammatikasining aksiomatik modelini yaratish va rivojlantirish yo'llari.
117. 120. O'zbek tili grammatikasining teorema, simvol va formulalari.
118. Matnni sistematik ravishda tahrir qilish dasturlari. Boris tizimi.
119. Tezaurus lug'atlar uchun ma'lumotlar bazasini shakllantirish.
120. "Badoye ul-lug'at", "Abushqa", "Sangloh" lug'atlarida so'zlarni joylashish tartibi va tamoyillari.
121. Kategoriyalashtirish – murakkab aqliy mental va lisoniy jarayon.
122. Til va tafakkur mushtarakligi.
123. Kontrastiv grammatika.
124. Lingvistik neytrallashtirish hodisasi.
125. Ortiqchalik tamoyilining til va nutqda voqelanishi.
126. Lingvistik tahlil usullari.

127. Transformatsion tahlil.
128. Til birliklarining kontekstual va komponent tahlili.
129. Distributiv tahlil.
130. Tashqi olamning verbal ifodasida *voqelik* – *ong* – *til* uchligi munosabati masalasi.
131. Stimul so‘z va assotsiat o‘rtasidagi munosabat.
132. Lingvopoetik stratifikatsiya metodlari.
133. Badiiy matnda qo‘llanilgan imperativ qurilmalarning lingvopoetik xususiyatlari.
134. Mazmuniy maydon, mavzuiy guruh va leksik-semantik guruh tushunchalari.
135. Leksik dubletlarning lingvokulturologik tadqiqi.
136. Sath tushunchasi va uning tilshunoslikda o‘rganilishi holati.
137. Til birliklarining iyerarxik munosabati.
138. Xalq og‘zaki ijodida bilish ssenariysi shakli.
139. Deyksis nazariyasi va o‘zbek tilining deyktik birliklari.
140. Til va nutq dixotomiyasi, lisoniy faoliyat, lisoniy qobiliyat.
141. Uslubiy konvergensiyaning lingvopoetik xususiyatlari.
142. Ko‘chimlarning tejamlilik hodisasi bilan aloqadorligi.
143. Lingvopoetik qiyoslash metodi.
144. Lingvopoetik stratifikatsiya metodlari.
145. Tilshunoslikda paradigmalarmashinuvi.
146. Pragmatik munosabat ifodalovchi vositalar.
147. Nutqiy muloqotda kognitivlik.
148. Noverbal vositalarning nutqdagi ahamiyati.
149. Pragmatika va milliy madaniyat.
150. Yuklamalarning pragmatik imkoniyatlari.
151. Modal va undov so‘zlarning pragmatik xususiyatlari.
152. Matnning lingvopragmatik tahlili.
153. Nutqning milliy-madaniy xususiyatlari.
154. Etnografik tahlil usul va yo‘llari.
155. O‘zbek milliy terminologiyasining amaliy masalalari.
156. Gap mazmunida ishtirok etuvchi aspektlar.
157. Predikatning semantik, mantiqiy, grammatik tushuncha ekanligi.
158. Predikat va uning argumentlari.
159. Ko‘p predikatli qurilmalarda predikativlik.
160. Predmetning murakkab nomlari (deskripsiya) va uning tuzilishi.
161. Gapning kommunikativ aspekti.
162. Nutqiy akt nazariyasi.
163. Bilvosita nutqiy akt.
164. Pragmatik mazmunni shakllantiruvchi hodisalar.
165. Diskurs va uning tuzilishi.
166. Muloqot sistemasi va uning xususiyatlari.
167. Nutqda shaxs omili.
168. Nutqda vaziyat omili.
169. Lisoniy birliklarning nutqiy vaziyatga xoslanishi.

170. Tildagi lingvopragmatik ma'lumotlarning turlari.
171. Tilshunoslikda leksopragmatik aspekt masalalari
172. Madaniyat va lingvomadaniyat.
173. Pragmalingvistika istiqbollari.
174. Fanda paradigmalarmashinuv haqida.
175. Muloqot sistemasi va uning xususiyatlari haqida.
176. Nutqda kommunikativ intensiya.
177. Tildagi etnopragsmatik ma'lumotlarning turlari.
178. Til va madaniyat muammolari.
179. Madaniyat va etnomadaniyat, uning o'rganilishi.
180. Etnopragmalingvistikaning obykti va predmetida lakuna muammosi.
181. Frazologizmlarning lingvomadaniy jihatlari.
182. Barqaror birikmalarning lingvomadaniy jihatlari.
183. Frazologizmlarning yuzaga kelish omillari.
184. Matnni etnopsixolingvistik yondashuv asosida o'rganish.
185. Lingvopragmatik tahlil usul va yo'llari.
186. Tinglovchi va so'zlovchining nutqdagi pragmatik munosabati.
187. Muloqotda nolisoniy vositalar.
188. Tilshunoslikda matn muammosining o'rganilishi.
189. Matn va shaxsning diskursiv faoliyati.
190. Matn yaratilishida geshtaltning o'rni.
191. Matnning psixolingvistik tahlili.
192. Lingvistik pragmatikaning nazariy shakllanishi.
193. Lingvistik pragmatikaning umumiy masalalari.
194. Tilshunoslikda fonopragmatik aspekt masalalari.
195. Nutqiy aktning tuzilishi.
196. Matnning pragmatik belgilari.
197. Matndagi tagma'noning yuzaga kelishi va ko'rinishlari.
198. Tilshunoslikda pragmatik to'siq tushunchasi.
199. Lingvistik pragmatikaning semantika bilan munosabati.
200. Lingvistik pragmatikaning stilistika bilan munosabati.

O'zbek tilshunosligi kafedrasi mudiri *R. Abdullayev* f.f.d. (DSc) R.N.Yusubova